

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเพื่อความร่วมมือพัฒนาเกี่ยวกับเขต
ทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย

โดย : นายประกิจ ต่อทิยะ

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีที่เสนอ 2539

ประเทศไทยและมาเลเซีย เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายฝั่งทะเลประชิดติดกันถึงสองด้าน แต่ในการอ้างสิทธิเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะเมื่อประเทศทั้งสองไม่สามารถตกลงกำหนดแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างกันได้ แต่ละประเทศจึงได้ประกาศอ้างสิทธิฝ่ายเดียว (Unilateral Act) โดยต่างคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดเท่าที่ประเทศของตนจะอ้างสิทธิได้ (Maximum Claims) ประกอบกับในทางปฏิบัติเมื่อพิจารณาจากการประกาศอ้างสิทธิและกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องของทั้งสองประเทศแล้ว พอสรุปได้ว่าต่างได้ถือเอาทะเลบริเวณเขตพื้นที่พัฒนาร่วม (Joint Development Area) เป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน จนเกิดเป็นเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างกันขึ้น ในลักษณะที่ครอบคลุมทับซ้อนกันอยู่กับเขตพื้นที่พัฒนาร่วมมีเนื้อที่ประมาณ 7,300 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บริเวณอ่าวไทย ซึ่งทั้งสองประเทศได้เคยมีการตกลงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันด้วยการแสวงประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรธรรมชาติไม่มีชีวิตบริเวณดังกล่าวมาแบ่งปันกันอย่างเป็นธรรม แต่ภายใต้ระบบกฎหมายของเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นเมื่อประเทศทั้งสองได้กล่าวอ้างสิทธิ โดยถือว่าเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นของตนแต่เพียงฝ่ายเดียว และได้มีการก่อตั้งทรัพยากรเหนือทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตในเขตทับซ้อนดังกล่าว อีกทั้งยังได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาเพื่อรองรับและดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิของตนโดยไม่คำนึงและเคารพต่อสิทธิที่อีกฝ่ายมีส่วนร่วมอยู่ด้วย จนเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งจากการอ้างสิทธิในกรณีต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งนอกจากจะกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีที่ประเทศทั้งสองมีต่อกันมาช้านานแล้ว ยังเป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากทะเลของทั้งสองประเทศอีกด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง จากการอ้างสิทธิเหนือเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างประเทศทั้งสอง โดยพบว่าแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์อันดีของสองประเทศ ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อความร่วมมือกันพัฒนาเกี่ยวกับเขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยคู่กรณีควรดำเนินการเจรจาทำข้อตกลงระหว่างกันเป็นสัญญาทวิภาคี

(Bilateral Agreement) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพต่อสิทธิที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ในเขต
ทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะอย่างเป็นธรรม ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีเพียงบันทึกข้อตกลง
ที่เชียงใหม่ พ.ศ.2522(1979) เกี่ยวกับการแสวงประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรธรรมชาติ
ไม่มีชีวิต ประเภทก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันเท่านั้น ที่มีความสอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว
ส่วนปัญหาความขัดแย้งในกรณีอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำประมงในเขตทับซ้อนของ
เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ยังคงเป็นปัญหาความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขให้ยุติไปได้ ซึ่งในกรณีนี้
ได้ศึกษาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์ของต่างประเทศ พบว่าประเทศทั้งสองควร
เจรจาทำข้อตกลงกำหนดให้เขตทับซ้อนดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่พัฒนาร่วมทางการประมง โดย
กำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมทางการประมง ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของทั้งสองประเทศ
มาจัดการดูแลให้เป็นตามสิทธิที่แต่ละฝ่ายมีอยู่อย่างเป็นธรรม